

TWEE DORPEN, ÉÉN STUKJE STAD

NEDER-OVER-HEEMBEEK

DOE-HET-ZELF
WANDELING
BRUSSEL

STARTPLAATS: **TRAMHALTE HEEMBEEK**

AANKOMSTPLAATS: **BUSHALTE NOS PILIFS**

AFSTAND: **6,7 KM**

PUBLICATIEDATUM: **1 MAART 2021**

EEN INITIATIEF VAN: **BRUKSELBINNENSTEBUITEN,
MUNTPUNT EN DE STAD BRUSSEL**

MUNTPUNT
Munt 6, 1000 Brussel
02 278 11 11
info@muntpunt.be
www.muntpunt.be

BRUKSELBINNENSTEBUITEN
02 218 38 78
onthaal@brukselbinnenstebuiten.be
www.brukselbinnenstebuiten.be

Deze wandeling werd geschreven door
Brukselbinnenstebuiten.

De gidsen van Brukselbinnenstebuiten hebben
een groot hart voor Brussel en willen je de stad
tonen in al haar veelzijdigheid. Ze hebben oog
voor positieve en negatieve ontwikkelingen en
vertellen fabeltjes noch pr-verhalen.

Brukselbinnenstebuiten werkte samen met
Muntpunt, de grootste Nederlandstalige
bibliotheek van Brussel. Het startpunt voor
nieuwsgierige geesten. Het infopunt voor wie
z'n weg zoekt in de stad. Het vertrekpunt voor
iedereen die Brussel wil beleven.

*De stad Brussel zorgde voor de financiering van deze
tekst en van die van de fietstocht.*

bekijk de route online
uitinbrussel.routeyou.com

 Vlaanderen
verbeelding werkt

LA VILLE
DE STAD

INLEIDING

Deze Doe het zelf-wandeling van Brukselbinnenstebuiten leidt je door Neder-Over-Heembeek, een wat vergeten hoek van de hoofdstad. En een typisch voorbeeld van een dorp dat opgeslorpt werd door de stad. Vanaf hun ontstaan in de 12de eeuw waren de dorpjes Neder- en Over-Heembeek op landbouw gericht. De aanleg van het kanaal naar Willebroek in de 16de eeuw bracht de bouw van lusthoven en buitenverblijven voor de adel mee. Bij de uitbreiding van datzelfde kanaal in de 19de en begin 20ste eeuw kwam de industrie erbij. Meteen de reden waarom de Stad Brussel het eengemaakte Neder-Over-Heembeek honderd jaar geleden annexeerde. Brussel koesterde sindsdien grootse plannen voor het gebied, maar toch bleef ook het dorp leven.

Deze wandelroute neemt je mee langs ambitieuze infrastructuur, kleine verhalen en verrassend groen.

3. SCHOLENCOMPLEX 'À LA CROISÉE DES CHEMINS'

1 TRAMHALTE HEEMBEEK

Tot diep in de 19de eeuw was Heembeek veel uitgestreker. Leopold II kocht vanaf de jaren 1880 hele stukken op om zijn Koninklijk Domein te vergroten. Rond het domein kwamen de Vuurkruisen- en Van Praetlaan, met daartussenin deze tramhalte. Voor Leopold II functioneerden de lanen als snelle verbinding tussen zijn Paleis en de kazernes in Schaarbeek, Elsene en Etterbeek. Die functie veranderde. In de jaren 1950 moesten ze Expo 58 goed bereikbaar maken vanuit

de luchthaven en het stadscentrum. Tot op vandaag zijn dit belangrijke verkeersassen die het oosten van Brussel en het kanaal verbinden met de A12.

→ Steek de Vuurkruisenlaan over richting Heembeeksestraat (onthou die naam voor wat verderop) en volg de laan naar beneden. Ter hoogte van een schoolspeelplaats zie je rechts aan de overkant, verscholen in het groen, een monumentale poort naar het Koninklijk Domein.

2 STATION KASTEEL VAN LAKEN

Deze poort is een overblijfsel van het ambitieuze plan van Leopold II om een treinlijn aan te leggen naar een station in het kasteeldomein zelf. Zo kon de vorst internationale gasten ontvangen op de congressen die hij er wou organiseren. Het station of de treinlijn zijn er nooit gekomen. Wel rijdt de tram hier even in de oude treinbedding.

→ De speelplaats links hoort bij een nieuw scholencomplex.

2. STATION KASTEEL VAN LAKEN

3 SCHOLENCOMPLEX 'À LA CROISÉE DES CHEMINS'

De Stad Brussel doet grote inspanningen om de bevolkingsstijging op te vangen, onder andere door scholen te bouwen. Voor die ambitieuze plannen kijkt ze vaak richting het iets minder dichtbebouwde Heembeek. Deze Brusselse stadsschool met een kleuterschool, een basisschool, een omnisportzaal en een fantastisch buitenspeelbos ontvangt 800 à 900 kinderen. Ze opende de deuren in 2018, is gebouwd met duurzame, ecologische materialen en kiest ervoor om haar ruimtes intensief te gebruiken voor verschillende functies.

→ Bij de hoek van de school neem je de Oorlogskruisenlaan naar links. Tegenover de schoolingang ligt een enorm braakliggend terrein.

4 GEBIED VOOR STADSUITBREIDING?

De Stad Brussel ziet op dit terrein graag een nieuwe stadswijk verrijzen met woningen, winkels en een middelbare school voor 700 leerlingen. Meteen wil ze ook de verkeerssituatie herbekijken: minder autoverkeer, meer plaats voor groen. Deze stadsuitbreiding moet het centrum van Heembeek verbinden met het kanaal en zelfs met het centrum van Brussel. Benieuwd of dat lukt. De eerste studies zijn gestart in 2020. Iedereen wacht vol spanning op de resultaten.

→ Stap verder op de Oorlogskruisenlaan en neem de Ankerstraat naar links. Steek de Heembeeksestraat over.

5 TOEKOMSTIG TRAMTRACÉ

De Heembeeksestraat eindigt nu links aan de Vuurkruisenlaan bij de tramhalte Heembeek. Oorspronkelijk heette ze Brusselsestraat en liep ze verder door naar Laken en de Lakenbrug over het kanaal. Door de uitbreiding van het Koninklijk Domein werd de straat afgeknot en in 1921, bij de annexatie van Heembeek aan Brussel, kreeg ze haar huidige naam.

Neder-Over-Heembeek heeft dan wel 20.000 inwoners, veel scholen en een bloeiende industrie, maar blijft moeilijk bereikbaar met openbaar vervoer. De capaciteit van de buslijnen wordt stilaan te krap. Bovendien zitten bussen vaak vast in de file. Daarom plant de MIVB tegen 2025 een nieuwe tramlijn van het Rogierplein in Brussel naar het Militair Hospitaal, in de noordelijke uithoek van Heembeek. Hoewel de Heembekenaars mee mochten beslissen over het tracé van de tram, roept de lijn gemengde reacties op. Het tracé van de tram is nu al herkenbaar aan de protestposters. Wie vlakbij woont vreest de overlast van de werken die twee jaar zouden duren en vervolgens lawaai en trillingen van de tram zelf. Bij de eerdere aanleg van een tramlijn in Jette hadden buurtbewoners dezelfde bezwaren, maar bleek de overlast alsnog mee te vallen.

→ Vervolg je weg bergop door het park.

6 GROEN WANDELEN TOT HET ZWEMBAD

Je loopt voor het eerst door een echt stukje groen. Ondanks de karige inrichting wordt het park druk gebruikt door buurtbewoners. Het verwondert dan ook niet dat het opgenomen is in de eerste Heembeekse 'Groene Wandeling'. Die

wil de talrijke voetpaden met elkaar verbinden die tussen het stratenpatroon zijn blijven bestaan. De vzw die het traject uittekent en de bewegwijzering onderhoudt, bestaat bijna dertig jaar. Deze wandeling is dus véél ouder dan die andere Groene Wandeling van Leefmilieu Brussel, die rond het hele Gewest loopt. Werkte Heembeek hier inspirerend voor het Gewest?

De bakstenen gebouwen hogerop aan je rechterkant zijn een sportcomplex met zwembad en ligweide. Het is een van de drie zwembaden van de Stad Brussel en een van de goed bewaarde geheimen van Heembeek. Een openluchtzwembad ontbreekt voorlopig nog, maar hier is het al wel mogelijk om zwemmen te combineren met opdrogen in de zon.

→ Neem voorbij het zwembad de Lombardsijdestraat naar rechts. Een beetje verder verandert de straatinrichting in een woonerf met rode klinkers.

7 INRICHTING LOMBARDSIJDESTRAAT

De Stad Brussel richtte een segment van de straat in als een gedeelde ruimte, zodat voetgangers en fietsers zich thuis voelen naast het autoverkeer dat hier 'te gast' is. De asverspringingen in de eenrichtingsstraat zorgen ervoor dat auto's niet sneller kunnen rijden dan 20 km/u. De parkeerplaatsen staan haaks op de huisgevels, er zijn geen afgebakende voetpaden en de afvoergeul ligt in het midden van de straat, zodat voetgangers de hele straat kunnen gebruiken. De vrijgekomen ruimte dient voor groen, zitten en kuieren. Voor de Brusselse Bouwmeester is dit een voorbeeldinrichting van een wijkweg.

→ Ter hoogte van een pleintje loopt de Lombardsijdestraat verder als Bravekinderenstraat en mondt uit op het Sint-Nikolaasplein. Ga even naar rechts en blijf staan bij het kerkgebouw.

8 SINT-NIKLAASKERK

De Sint-Niklaaskerk is de voormalige parochiekerk van Over-Heembeek. De oorspronkelijke romaanse kerk werd eind 17de eeuw vervangen door dit barokgebouw. De witte zandsteen komt uit de voormalige steengroeve van het Kraatbos hier vlakbij. Toen de bevolking na WO I sterk toenam, liet de Stad Brussel een nieuwe kerk bouwen: de Sint-Pieter en Pauluskerk die we verderop tegenkomen. In 1939 werd de ontwijde Sint-Niklaaskerk een Museum voor Volkskunde. Vandaag wordt ze gebruikt door het gemeentelijk Franstalig cultureel centrum er net naast. Merk hoe de

smalle, met kasseien geplaveide straten het romantische dorpsgevoel van Heembeek opwekken.

→ Keer even op je stappen terug maar laat de Bravekinderenstraat nu links liggen en volg de Filip Vander Elststraat naar boven. Het afgeboken hoekpand tussen beide straten werd vervangen door een schraal parkje. Gelukkig geeft een monumentale muurschildering ter ere van 'NOH' (Neder-Over-Heembeek) wat kleur. Neem de eerste straat naar rechts, de Frans Vekemansstraat.

9 VEKEMANSSTRAAT, WINKELSTRAAT

De Frans Vekemansstraat vormt het nieuwe hart van de wijk sinds de stadsontwikkeling van de jaren 1960. Je vindt er de klassieke voorzieningen van een dorpscentrum: traditionele wijkwinkels, enkele eethuisjes en bankkantoren.

→ Na 300 meter op de Vekemansstraat kom je op het Peter Benoîtplein, gedomineerd door een

mastodont van een kerk. Loop er eens rond.

10 NIEUWE KERK

De twee monumentale torens van de Sint-Pieter en Pauluskerk verwijzen naar de twee oudere parochiekerken die ze vanaf 1935 vervangt: de Sint-Niklaaskerk (Over-Heembeek) en de oude Sint-Pieter en Pauluskerk (Neder-Heembeek). De constructie in gewapend beton werd bekleed met bakstenen gevels met art deco-versieringen. Loop eens binnen. De immense overspanning wekt ontzag op. Op de autoparking achter de kerk staat Frituur Bij Jef. Een referentie voor Brusselse frietfanaten.

→ Loop rond de kerk, kom terug naar het Peter Benoîtplein, steek de Vekemansstraat over naar de IJzerkruisenlaan en volg die, opnieuw langs een groot scholencomplex. Neem de Leo XIII-straat naar links, steek bij de rotonde de Oorlogskruisenlaan over en neem rechtdoor de Driegatenstraat. Je komt aan het Meudonpark.

10. SINT-PIETER EN PAULUSKERK

11. MEUDONPARK

11 MEUDONPARK

Dit park hoorde ooit bij de zomerresidentie van Nicolas de Vucht, jurist bij het Rekenhof van Brabant in de 15de eeuw. Een eeuw later ontstonden op deze idyllische plek langs het pas aangelegde kanaal naar Willebroek nog meer luxueuze buitenverblijven. Het Domein Drie Fonteinen (in Vilvoorde) en Schoonenberg (het huidige koninklijk domein) zijn daar voorbeelden van. In 1765 hervormde Baron de Boonem dit kasteel tot een luthof bij het water. Het kanaal was toen nog een smalle, door groen omzoomde waterpartij tussen weiden en bossen. Eind 19de eeuw noemde Leopold II de buurt alvast 'Meudon', naar de luxe-voorstad van Parijs. Maar zijn plan om alle ambassades hier in een prestigieuze setting samen te brengen werd nooit uitgevoerd. Het Meudonkasteel werd afgebroken in 1931. De Stad Brussel kocht het terrein in 1950 en verpatste grote delen ervan aan een oliebedrijf en andere industrieën langs het kanaal. Wat overbleef werd in 1982 als park ingericht. Verderop de wandeling komen we langs een andere parktoegang.

→ Blijf de Driegatenstraat volgen dwars door het park naar beneden. Je komt uit bij de Vilvoordsesteenweg aan het kanaal.

12 DRIEGATENSTRAAT

De 'Drie Gatēn' waren van cruciaal belang voor de Brusselse waterhuishouding. In de 16de eeuw kwam het kanaal naar Willebroek te liggen tussen de Zenne en haar zijbeken in Anderlecht, Molenbeek en Laken. Om het kanaal voor overstroming te behoeden, bracht men het water van die zijbeken samen in een afleidingskanaal, de Leibeek. De Leibeek dook hier via een 'duiker', een soort sifon, onder het kanaal door, om zich aan de overkant in de Zenne te storten. De duiker bestond uit drie pijpen, vandaar de 'Drie Gatēn'. Aan de overkant van de Vilvoordsesteenweg rechts zie je een zwarte historische kraan uit de jaren 1950. De Haven van Brussel liet in 2019 de kraan hier installeren, als getuige van de industriële geschiedenis van Brussel en haar haven. In 2021 werd onder en rond de kraan een skatepark ingericht.

→ Volg de Vilvoordsesteenweg naar links.

13 KANAAL EN VOORHAVEN

Het 30 km lange kanaal verbond Brussel met de Rupel nabij Willebroek. Zo kon je in de 16de eeuw Antwerpen bereiken na twee dagen varen. Begin 19de eeuw werd het kanaal zuidwaarts verlengd om de zeehaven Antwerpen te verbinden met de staal- en steenkoolwin-

ning rond Charleroi. Brussel lag pal halverwege op deze ABC-as. Het idee ontstond om ook van Brussel een zeehaven te maken, toegankelijk voor zeeschepen. De in 1939 ingehuldigde voorhaven is daar het resultaat van. Ze trok al gauw nieuwe industrie aan: (petro)chemie, bouwmaterialen, gas-, cokes- en cementfabrieken. Steeds meer maakt de industrie plaats voor logistiek. Vandaag is de haven goed voor de doortocht van ca. 6,5 miljoen ton goederen per jaar en zo'n 12.000 arbeidsplaatsen.

→ Net voorbij een gebouw met een reeks laad- en loskaaien voor vrachtwagens zie je links twee paviljoentjes, het eerste ingestort, het tweede verwaarloosd.

14 MEUDONPAVILJOENTJES

Het hek tussen deze twee paviljoentjes gaf in de 18de eeuw toegang tot het hoger gelegen Meudonkasteel. De gebouwtjes raakten in verval na de afbraak van het kasteel en de herbestemming van het terrein tot industriegebied. Enkele Heembeke-naren voerden een hevige strijd om de paviljoenen te bewaren, maar konden niet verhinderen dat het linkse in 2018 instortte. De gebouwtjes zijn nu beschermd, maar wat er precies mee zal gebeuren, is nog niet duidelijk.

→ Rechtover de paviljoentjes zie je een witte aanlegsteiger.

15 CRUISE TERMINAL

Deze terminal, geopend in 2018, is bedoeld voor riviercruiseboten die te groot zijn om verder te varen dan de voorhaven, dus tot de Van Praetbrug. Enkele studies voorspelden zo'n 35.000 cruisetoe-risten per jaar, maar dat aantal werd nog nooit bereikt. Let ook op de infrastructuur voor autocars. Meteen is de bedoeling duidelijk: passagiers moeten hier de bus op om zo snel mogelijk het toeristisch centrum van de stad te bereiken. Intussen wordt al nagedacht over een andere invulling, bijvoorbeeld een museum over het kanaal. Maar misschien wordt het ook gewoon een hangplek voor skaters. Het valt op hoe toerisme, industrie, logistiek, vrijetijdsbesteding en zacht verkeer hier naast en met elkaar leven. Een breed fietspad loopt tussen voorbijrazende vrachtwagens en de indrukwekkende metaalverwerking op de andere oever.

→ Neem rechts naast de paviljoentjes de Meudonstraat, steil bergop.

16 MEUDONSTRAAT (MET MARLY)

Ook op een zonnige dag stroomt hier vaak water over de kasseistenen. Een bron bovenaan de straat zorgt voor een permanente watertoevoer. De bakstenen gebouwen rechts maakten ooit deel uit van de brouwerij Marly, actief van 1921 tot 1981, die ook gebruik maakte van een andere bron op haar terreinen. Vandaag huist de Voedselbank Brussel-Brabant in de gebouwen. Die verzamelt kosteloos voedseloverschotten uit supermarkten en de voedingsindustrie en verdeelt ze via 119 aangesloten verenigingen onder wie dat nodig heeft. Bovenaan de Meudonstraat torent een bouwproject van de Stad Brussel uit. Het is een wooncomplex met 42 studio's voor senioren, de meeste niet groter dan 50 vierkante meter, die verhuurd worden door de Grondregie van de stad. Opvallend: er zijn slechts 18 autoparkeerplaatsen, maar er is wel een grote fietsenstalling.

→ Bijna bovengekomen neem je links de Bosduifstraat. Loop over het grasveld aan je linkerkant en over het trapje door een opening in de muur. Volg rechtdoor doorheen een ommuurde groenzone met een kerkruipe en langs een historisch gebouwtje. Loop door de strak aangelegde tuin naar een bakstenen, middeleeuws aandoende poort.

17 OUDE SINT-PIETER EN PAULUSKERK

Je staat bij een andere ingang van hetzelfde Meudonpark dat je daar net doorkruiste. Van het vroegere kasteeldomein blijft enkel deze pseudo-middeleeuwse poort (uit 1870) over. In het 7 ha grote park vind je opnieuw een bron die over één van de paden stroomt, bijzondere bomen, een moerassig gedeelte, een petanqueveld en speeltuin,

fiets- en wandelpaden. De Stad Brussel is eigenaar. Leefmilieu Brussel richtte het gebied in 1997 opnieuw in, toen het beschermd werd als landschap. Eerder wandelde je langs de 12de-eeuwse toren van de oude parochiekerk van Neder-Heembeek, de Sint-Pieter en Pauluskerk. Het lage witte gebouw erachter is de Kluis of 'De vijf wonden van Christus', een godshuis (soort bejaardenhuis) uit 1487, romantisch gerestaureerd in de 19de en 20ste eeuw.

→ Ga onder de toegangspoort door, steek de straat over en volg rechtdoor de Bosduifstraat. Je komt uit op de Ransbeekstraat, die je links inslaat. Let bij de rotonde op het gigantische bouwproject rechts.

18 WONENWONENWONEN

Je kwam al een woningproject van de Stad Brussel tegen en aan het eind volgt er nog een. Maar samen met de andere Brusselse overheden bereidde ook het Gewest zich voor op de verwachte bevolkingsstijging. Het plan was om 5000 woningen te bouwen, waarvan 3500 sociale woningen. Er waren al drie gewestelijke woningbouwmaatschappijen, de Gewestelijke Huisvestingsmaatschappij, het Woningfonds en CityDev. In 2004 kwam er nog een vierde bij: de SFAR, een dochter van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij Brussel (GIMB). Haar opdracht: 500 huurwoningen bouwen. Hier worden dat er 133, waarvan 72 sociale woningen. De SFAR moet de woningen bouwen met geld van het Gewest en enkele banken. Van zodra de woningen klaar zijn, worden ze verkocht aan de Brusselse Grondregie en de 'Brusselse Woning'. Die verhuren ze dan weer als middenklassewoning of sociale woning. Publiek-private samenwerking, heet zo'n constructie. De omvang van het bouwproject valt op. Het neemt twee volledige straten in. Maar wat nog meer op-

valt is dat er heel wat ruimte is voor openbaar groen.

→ Steek bij de rotonde de Groenweg over en neem de Wimpelbergstraat tot nr. 131.

19 WIMPELBERG

De Wimpelberg wordt vanaf hier een holle weg. Holle wegen ontstonden door erosie. Boerenkarren woelden de bodem los, die daarna bij regen wegspoelde. Zo sleet de weg uit tot het wegdek lager ligt dan de omgeving. In de periode tussen de twee wereldoorlogen was men van plan om deze holle weg op te vullen. Bij de bouw van sommige huizen werd hiermee al rekening gehouden. Ze kregen een trap naar de voordeur en een onderverdieping die na de ophoging van de weg een kelder zou worden. De wegverhoging is er nooit gekomen. De huizen bieden vandaag dan ook een merkwaardig zicht.

→ Langs het huis met de grijs gecementeerde gevel (huisnummer 152) neem je het pad naar rechts. Neem enkele tientallen meter verder een smal onverhard pad links, naar boven. Je komt in een recent aangelegde boomgaard.

20 BEGJUNENBOSDAL

Het Begijnenbosdal, een groene zone met forse hoogteverschillen, maakt deel uit van een mooi gebied van 65 hectare met bossen, vijvers, moerassen, moestuinen en landbouwgronden. Ooit behoorde de site toe aan het Groot Begijnhof van Brussel als groeve voor zand- en kleiwinning. Na WO I zou het stadsuitbreidingsgebied worden, maar die plannen gingen niet door, met uitzondering van een paar verspreide rijhuizen. Vanaf 1950 rukten de bewoning en de industrie van aan het kanaal op. Kleine lapjes grond die als moestuin werden bewerkt bleven aanwezig. Vanaf de jaren 1980 organiseerden de bewoners zich: ze wilden hun groene long behouden en wonen uiteindelijk de strijd. Er kwamen wandelpaden en de site werd een stadsbos. In 2014 begon de Stad Brussel, eigenaar en beheerder van de site, met de aanplanting van 15.000 nieuwe bomen. Blijf gerust wat hangen.

→ Loop door het grasveld met jonge bomen en volg de rode pijltjes van de 'Groene Wandeling Neder-Over-Heembeek'. Neem in de rechterhoek van de grasweide het smalle paadje. Dat volg je naar beneden tot bij een bocht en splitsing. Blijf het rode pijltje volgen tot bij een grasvlakte met 'totempalen'. Ga naar rechts en volg de rand van de grasvlakte tot de houten bareel.

OPGELET! Wat verderop wordt de route oncomfortabel en zelfs risicovol. Wie liever geen risico's neemt: lees verder net voorbij punt 22.

Voorbij de houten bareel sta je aan de Korte Groenweg. Neem die even naar rechts en ga bijna meteen naar links, op een verhard pad langsheen een reeks tennisterreinen.

21 SPORTCENTRUM NELSON MANDELA

Het sportcentrum aan de Korte Groenweg is er al sinds midden jaren 1970. Maar nieuwe woonprojecten zorgen ook voor nieuw, jong volk dat zich sportief wil uitleven. Modernisering en uitbreiding waren noodzakelijk. In 2017 werd het sportcentrum Nelson Mandela ingehuldigd, met alle infrastructuur die sporten toegankelijk en comfortabel maakt.

→ Neem vlak voorbij het laatste tennisterrein op je linkerzijde een onverhard pad naar links. Het geeft uit op een knuppelpad. Volg dit knuppelpad, maar let wel op. Het is vaak erg glad en vele houten planken zijn in slechte staat. Mocht het pad gesloten zijn voor onderhoud, keer dan terug en volg de wegbeschrijving na punt 22. Het pad brengt je voorbij de derde vijver tot vlak voor de Ransbeekstraat. Aan de overkant van deze straat zie je een omheind domein.

22 SOLVAY

In 1863 ontdekte Ernest Solvay hoe je makkelijk en goedkoop soda kan maken uit calciumcarbonaat en ammoniak. Een gouden uitvinding, want soda (natriumcarbonaat) wordt massaal gebruikt bij de productie van glas, ijzer, verf, zeep en papier. Een immens fortuin was het gevolg. Solvay bleef innoveren en het bedrijf ontwikkelt nog steeds producten voor verschillende chemische sectoren. In 1953 bouwden ze hier een onderzoekscentrum, en in 2011 verhuisde ook de hoofdzetel van Elsene hiernaartoe. De hele campus is afgesloten en beveiligd. Wie geen werknemer of gast is komt er niet in. Enkel in 2013, toen Solvay zijn 150ste verjaardag vierde, nodigde het bedrijf 150.000 bezoekers uit op de site.

Blijf in het bos en neem nog voor de Ransbeekstraat een paadje links naar boven. Het bospad loopt aanvankelijk parallel met de Ransbeekstraat maar loopt dan recht door het bos. Blijf het pad volgen, negeer een zijweg naar rechts tot je uitkomt bij een trapje naar een verharde straat. Je staat nu op de Trassersweg. Neem die naar rechts en neem vervolgens voor de bosrand het pad naar links, alweer bergop. De bosrand volgend

19. WIMPELBERG

kom je bij de achterzijde van 'Nos Pilifs', een boerderij. Je herkent ze aan een groene afsluiting.

Voor wie het oncomfortabele pad niet heeft genomen: Voorbij de houten bareel sta je aan de Korte Groenweg. Neem die naar links en neem bij een T-kruispunt de Trassersweg naar rechts. Net voorbij de volgende bocht neem je links een pad dat de bosrand bergop volgt. De bosrand volgend kom je bij de achterzijde van 'Nos Pilifs', een boerderij. Je herkent ze aan een groene afsluiting.

23 STADSBOS

In 2008 kondigde het stadsbestuur aan dat bij het Militair Hospitaal een stadsbos moest komen. Sinds 2013 nemen inwoners van Neder-Over-Heembeek jaarlijks deel aan een 'boomplantdag'. Op een oppervlakte van 22 hectare werden al 15.000 bomen en struiken geplant. In totaal moet het Stadsbos groeien tot 40 hectare. De Stad Brussel moet de ontbrekende oppervlakte nog aankopen.

→ Volg de groene afsluiting tot het eerste wegje naar links. Neem dit wegje dat uitgaat op een T-kruispunt met een andere voetweg. Neem die naar rechts en blijf die volgen tot de gebouwen waarop 'Estaminet' gemarkeerd staat. Neem naar links, loop langsheen een toiletgebouw, de biowinkel, het serregebouw en over de autoparking naar de Trassersweg.

24 FERME NOS PILIFS

De naam 'Nos Pilifs' is een anagram van de familienaam van Nelly Filipson, die via dit initiatief personen met een beperking een woonst, opleiding en werk wou bieden. La Ferme Nos Pilifs beslaat 5 hectare aan de Trassersweg. Het is een onderneming voor aangepast werk, gesubsidieerd door het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Europa. Niet minder dan acht vzw's zetten er 145 werknemers met een beperking aan het werk en een dertigtal personen die hen begeleiden. Er is een kinderboerderij, een winkel met duurzame biologische voeding, zelfgebakken brood en gebak en een ecologisch tuincentrum met boomkwekerij. Je kan er ook gewoon je dorst lessen. Kom na deze wandeling nog eens terug voor andere leuke dingen hier: bezoek de dieren van de boerderij, doe inspiratie op bij de 'toontuinen', snuister door de planten in het tuincentrum, maak een boswandeling achteraan, doe je (bio)boodschappen, eet een hapje...

→ Neem de Trassersweg naar rechts. Bij de eerste rotonde kruis je de Bruynstraat, die je naar rechts neemt.

25 STADSUITBREIDING

Om zich voor te bereiden op een sterke bevolkingsstijging lanceerde de Stad Brussel in 2005 een '1000 Woningen Plan'. De Grondregie en het OCMW van de stad zouden duizend huurwoningen bouwen, zowel aan

24. FERME NOS PILIFS

sociale tarieven als voor de middenklasse. Van 2007 tot vandaag werden ook in Neder-Over-Heembeek honderden nieuwe woningen gebouwd. Het zijn allemaal passiefwoningen, zodat de energiekosten minimaal blijven. De appartementen zijn wel relatief klein.

Opvallend: waar scholen overvloedig aanwezig zijn in andere uithoeken van Heembeek, is hier geen school te bekennen. Nieuwe bewoners moeten dus ver lopen om naar een buurtschool te gaan. De nieuwe woningen zijn ook moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer. De komst van de tramlijn, met eindhalte wat verderop, is hier meer dan welkom.

→ Bij de eerste bushalte op de Bruynstraat kan je bus 56 nemen,

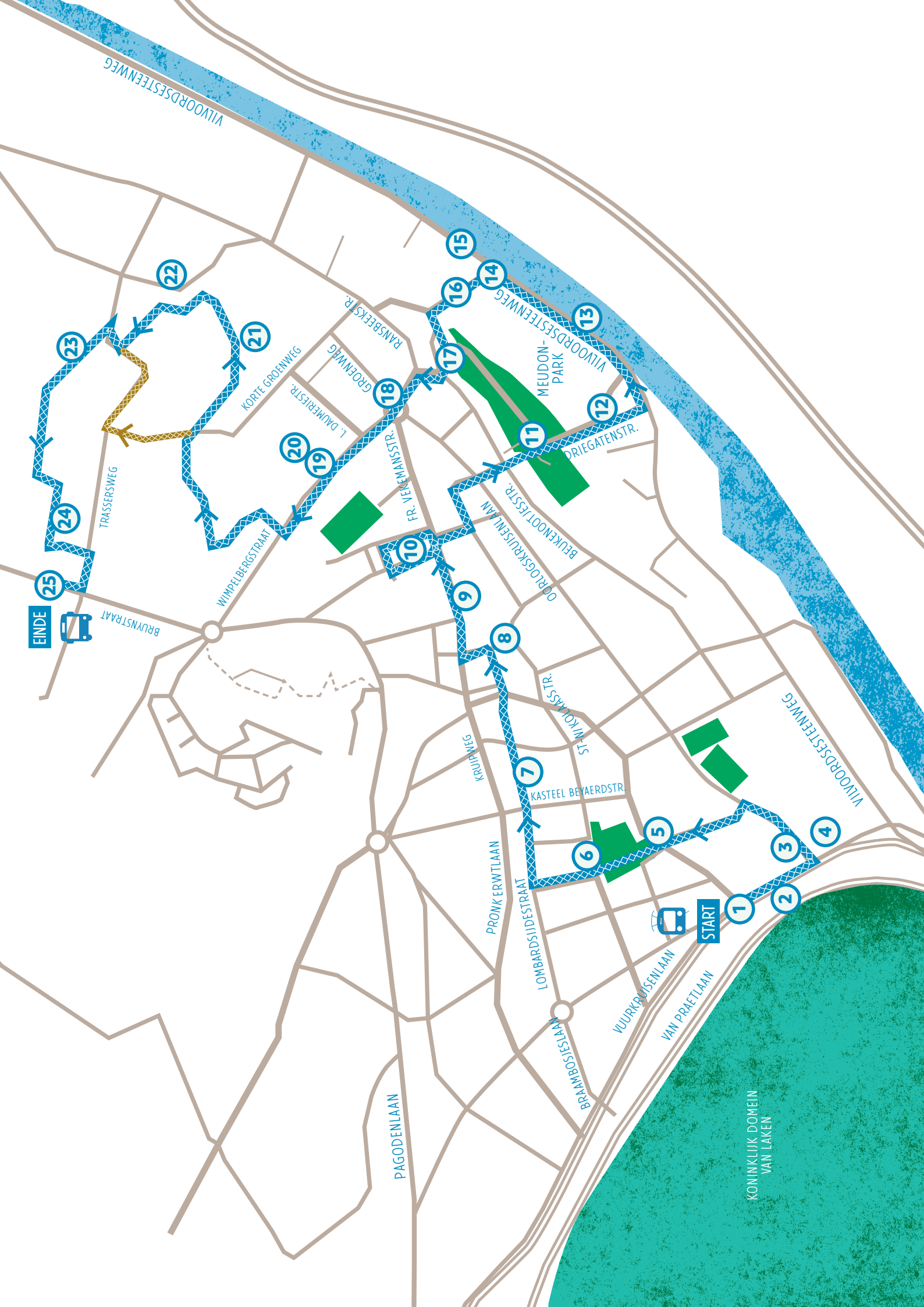
richting Schuman. Die brengt je terug naar het startpunt van de wandeling: tramhalte Heembeek.

Even wachten op de bus? Ga een kijkje nemen in het nieuwe park achter de woningen. Neem het verharde betonpad tot achter de woningen.

De stad zorgde voor nogal wat groene openbare ruimte en legde op een braakliggend terrein het Bruynpark aan, met speeltuinen, trampoline en klimmuur. Er is ook een didactisch parcours langs verschillende plantensoorten en een kleine boomgaard. Ecofor onderhoudt het park. Dat is een dienst van het OCMW die laaggeschoolden opleidt voor werk in het tuinonderhoud.

25. STADSUITBREIDING

VIVOORDESESTENWEG

22

15

23

16

21

14

RANSBEKS R.

13

KORTE GROENWEG

17

18

19

20

24

25

11

12

10

9

8

7

6

5

4

3

2

1

EINDE

BRUNNENSTRAAT

WIMPELBERGSTR. AAT

L. DAEMERSTR.

GROENWEG

FR. VERMANSSTR.

BEUKENOOTJESSTR.

OORLOGSKRUISENL. AAN

ST. WIKOLASS. TR.

KRUIJWEG

PRONKERWT. LAAN

KASTEEL BEAERDSTR.

LOMBARDSDIJDSTR. AAN

BRAMBOSJEST. AAN

VUURKRUISENL. AAN

VAN PRAETLAAN

START

KONINKLIJK DOMEIN VAN LAKEN

PAGODENLAAN

MEUDON-PARK

DRIEGATENSTR.

VIVOORDESESTENWEG